

“80 urte bizi-bizi”

Olatz Arozena Mujika*

1 933an jaio zen, Herrera-Altzan. Haurtzaroan, 36ko gerra zibila eta 39ko munduko gerratea ezagutu zituen: gogoan ditu xomorrodun babak eta baita ohe azpian ezkutatzeko zirela hegazkinak pasatzen zirenean ere. Gaztetan, ikasle ona zenez, eskolako maistrak gurasoei gomen-dioa emanik, magisteritza ikasi zuen. Ikasketak amaituta, moja eskola batean eman zituen lehen urratsak maistra edo *señorita* bezala. Bitartean oposizioak prestatu zituen.

Oposizioak gainditu ondoren Hernaniko Pagoaga auzoko eskola publikoan lanean jardun zuen. Eskola ‘unitarioa’ zen hura, auzoko haur guztiak gela batean biltzen dituen horietakoa. Hiru urte eman zituen han, larunbatetan ere lan eginez,

orduan egin ohi zen bezala. Arratsaldeetan, eskola ondoren, dantza erakusten zien ikasleei, ordurako gustukoa baitzuen dantza. Nafarroako muga ondoan den *Naparralde* baserrian eman zioten aterpe hiru urte horietan.

Jaiotzaz altzatarra bada ere, bizitzaz errenteriarra dela esan daiteke, hemen bizi izan baita ezkonduz geroztik; maiatzaren 12an 54 urte izango dira errenteriaritu zela. Hasieran Arozenaren emaztea bezala ezaguna bazen ere, gaur egun aski ezaguna da Nere Mujika Casares, bere izaera, lan eta konpromisoagatik.

Aurtengo maiatzan bete behar dituen 80 urteak ez ditu alferrik galdu. Euskara eta euskal

Hernaniko Pagoaga auzoko eskola. 1955-56 ikasturtea.

* Mariasun Landa kazetaritza – lanen III. edizioa “Emakumezkoei begirada onena” modalitatean saritutako lana. Antolatzailea: Errenteriako Berdintasunerako Kontseilua.

Herrerako jaiak. 1950-06-21.

kulturaren bultzatzaile agertu izan da beti, zeren nork ez du *Hitzako* argazkietan ikusi euskal dantzak dantzatzen?, edo kantu jiran?, edo aurkezpenak egiten?, edota bertso batzuk kantatzen? Eskolan eman zituen urteetan ere euskara, euskal kultura eta bertsojaritza sustatzen aritu zen etengabe. Gogoan izango dute haren ikasle izandakoek. Txertatuko ahal zitzaaien haiei ere zaletasun horretatik zerbait! Euskara izan du Nerek bere lanaren zutabe eta euskaraz bizi izan da. Eta ilusio handiz eta burua harro duelarik eraman izan du bitan lekukoa Korrikan.

Baina bada Nereren bizitzan beste alderdi bat, nabarmendu behar dena: emakume izaera eta berdintasunerako grina.

Ez ditu alferrik bost seme-alaba hazi eta etxeko lanak egitetik aparte, senarraren altzari-dendan kontabilitate lanak egin. Ez dio alferrik andereño lanari berriz heldu, hogeitaz urteren ondoren, egoera zailen aurrean makurtu gabe. Nork ez du ezagun Biteri eskolatik, alde batetik

bestera, puntako orduetan korrika egunero pasatzen zen emakume txiki eta arin hori? Nork ez du ikusi enkarguak eginik karga-karga eginda etxerako bidean?

Gure etxean, gure amak norberaren gaitasuna izan du irizpide nagusia, zein sexu dugun kontuan izan gabe, berarentzat sexua ez baita muga bat izan; guztiek izan dugu gidabaimena ateratzeko aukera, karrera bat estudiatzeko edo etxe bat erosteko diru sarrera. Batzuetan berdintasun hori muturreraino eraman izana ere izan du bekatu, anaia zaharrenak txistua gustukoa zuelako nik neuk ere ikasi behar izan bainuen.

Emakumearen eskubideak aldarrikatu ditu beti, eta 80ko hamarkadan jaioz gero bere bizitza nola aldatuko zen amestu izan du behin baino gehiagotan. Ez du inoiz sinistu pertsonen sexuan, aukeran baizik, eta hori zabaltzen jardun du etxean eta eskolan. Ez zion gaztetan alferrik bota ikaskide mutil bati 100 metrotako desafioa, ez behintzat atzean geratzeko. Bortizkeria gogaikarri

egiten zaio, ez du ulertzen gizakiaren zabarkeria eta horregatik plazaratzen da bortxaketak edo eskubideen urratzeak salatzen diren leku orotan.

Patxiku zelaia emakume elkartean parte hartzen du, emakumeei dantza, pilates edo beste ekintza batzuk antolatzen lagunduz.

Beti prest dantza taldeko kide izanik biziki gozatzen du dantzan Errenteriako Erromeria egunean. Imuntzio eta Belokitik hasita, Tapia eta Leturia, Kaxiano, Gozategi, Maider eta Itziar... arte, trikitilari guztien doinuekin dantzatu du, zahar eta gazteekin. Dantzatu bakarrik ez, erretiroa hartu zuenetik gogotsu ekin zion trikitia ikasteari, horixe izan baitu bere bizi osoan gustuko –inoiz ez da berandu!–. Eta horrela Kantu jiran noiznahi ateratzen da trikitia joaz.

Ez da adinaren beldur eta gustura ibiltzen da zahar edo gazteen artean. Umorea du maite eta ez da erraza hari ziria sartzea. Haren bizipozak ez du gutxi balio. Zerbait lortu nahi duenean, ahalagin guztia egiten du; lortuz gero primeran, eta lortzen ez badu, behintzat bere eskuan dagoen guztia egin duelako harro. Biziari mamia ateratzeko *beti prest*.

Errenteriara etorri zenean, Arozenaren emazte bezala ezaguna bazen ere, orain Arozena da Nere Mujikaren senarra, batzuentzat behintzat.

Emakume txiki handia gure Nere!

Arrate Arozena.

Errenteriako kantu-jira. 2008-03-08.